

PTÁCI

pražských
parků

Seznam pozorovaných druhů	
1.	Káně lesní <i>Buteo buteo</i>
2.	Puštík obecný <i>Strix aluco</i>
3.	Holub hřivnáč <i>Columba palumbus</i>
4.	Datel černý <i>Dryocopus martius</i>
5.	Žluna zelená <i>Picus viridis</i>
6.	Strakapoud velký <i>Dendrocopos major</i>
7.	Sojka obecná <i>Garrulus glandarius</i>
8.	Králíček obecný <i>Regullus regullus</i>
9.	Sýkora modřínka <i>Cyanistes caeruleus</i>
10.	Sýkora koňadra <i>Parus major</i>
11.	Sýkora babka <i>Poecile palustris</i>
12.	Mlynařík dlouhoocasý <i>Aegithalos caudatus</i>
13.	Budníček menší <i>Phylloscopus collybita</i>
14.	Pěnice černohlavá <i>Sylvia atricapilla</i>
15.	Pěnice pokřovní <i>Sylvia curruca</i>
16.	Brhlík lesní <i>Sitta europaea</i>
17.	Šoupálek krátkoprstý <i>Certhia brachyactyla</i>
18.	Střízlík obecný <i>Troglodytes troglodytes</i>
19.	Špaček obecný <i>Sturnus vulgaris</i>
20.	Kos černý <i>Turdus merula</i>
21.	Drozd kvičala <i>Turdus pilaris</i>
22.	Drozd zpěvný <i>Turdus philomelos</i>
23.	Červenka obecná <i>Erithacus rubecula</i>
24.	Slavík obecný <i>Luscinia megarhynchos</i>
25.	Dlask tlustozubý <i>Coccothraustes coccothraustes</i>
26.	Hýl obecný <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
27.	Zvonek zelený <i>Chloris chloris</i>
28.	Stehlík obecný <i>Carduelis carduelis</i>
29.	Zvonohlík zahradní <i>Serinus serinus</i>
30.	Pěnkava obecná <i>Fringilla coelebs</i>

Vysvětlivky

Období pro pozorování druhu (měsíc I–XII)

I–XII	nejvhodnější
I–XII	vhodné
I–XII	méně vhodné

Dostupnost dopravním prostředkem (u lokalit)

☒	dostupná	☐	nedostupná
-------------------------------------	----------	--------------------------	------------

MHD

Autem

Vlakem

Na kole

S kočárkem/vozičkem

1. Káně lesní

Buteo buteo

Patří k našim nejběžnějším dravým ptákům. Vrchní stranu těla má hnědou, spodní je značně proměnlivá, obvykle světlejší a alespoň částečně pruhovaná. Konce křídel a ocasu má tmavě. Vyhledává větší komplexy zeleně se vzrostlými stromy, na kterých si staví hnízdo. Za potravou zalétá na otevřená prostranství, jako jsou louky či pole.

délka těla
48–56 cm

lokality

2	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

2. Puštík obecný

Strix aluco

Základní zbarvení může být různé: od šedě přes hnědou až po hnědočervenou. Křídla a hřbet má tmavší. Na rozdíl od kalouse ušatého, který se také vyskytuje ve městech, je puštík větší a na hlavě mu chybí perní ozdoby, tzv. ouška. Hnízdí v dutinách starých stromů, starých dravčích hnízdech či v budkách v rozsáhlejších lesních porostech.

37–43 cm

lokality

1	2	6	7	9	10
---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

3. Holub hřivnáč

Columba palumbus

38–42 cm

Největší evropský druh holuba. Peří má modrošedé, na hrudi s růžovořafalovým nádechem. Od holuba domácího se kromě velikosti liší výraznou bílou skvrnou po stranách krku a bílými páskami na vrchní straně křídel, dobře viditelnými za letu. Tento původně lesní pták se přizpůsobil životu ve městech a dnes už dokonce hnízdí i na panelácích.

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

4. Datel černý

Dryocopus martius

40–46 cm

Červená čepička sahá u samců přes celé temeno, u samic je jen v jeho zadní části. Častěji než při šplhání po stromě můžeme vidět datla v letu. Zatímco většina našich strakapoudů a žlun létá na větší vzdálenost ve vlnkách, datel létá přímo. Vyhledává rozsáhlejší porosty se starými stromy, ve kterých si vydlabává dutiny.

lokality 2 3 4 5 6 7 8 9

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

5. Žluna zelená

Picus viridis

30–36 cm

Výrazný pták zelené barvy s červenou čepičkou a černým okolím oka. Od zobáku dolů směřující „vous“ je u samic červený s černým lemováním, u samic jenom černý. Žlunu zelenou můžeme často pozorovat na zemi, kam zalétá za potravou. Hlavní složkou její potravy tvoří mravenci, které po sobě nechává i lézt. Předpokládá se, že mravenčí kyselina odpuzuje parazity a pomáhá udržovat peří v dobrém stavu. Občas šplhá i po budovách.

lokality 2 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

6. Strakapoud velký

Dendrocopos major

23–26 cm

Náš nejhojnější a nejrozšířenější šplhavec. Typické černobílé zbarvení doplňují zářivě červená podocasní pera. Samec má v týle červenou skvrnku, samici chybí. Mladí jedinci mají červené celé temeno. Na svou přítomnost často upozorní hlasitými zvukovými projevy. Obývá lesy, parky i zahrady. V zimě běžně zaletuje na krmítka.

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

7. Sojka obecná

Garrulus glandarius

32–35 cm

Celkové zbarvení je světle červenohnědé, od zobáku po oko se táhne černá páska, na křídle je bíle a modře pruhované políčko – známá „sojčí pířka“. Typický je zvláštní způsob letu, při kterém sojka prudce rozevřívá a zase přitahuje svá křídla. Tento původně lesní pták se rozšířil i do velkých měst, kde se s ním můžeme běžně setkat.

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

8. Králíček obecný

Regulus regillus

8,5–9,5 cm

Nejmenší evropský ptáček. Má kulaté tělo, šedozelené zbarvení, světlé pásy v křídlech a černě lemované výrazný žlutý nadočnicí proužek. Je pořádku v pohybu, přelétává z větvičky na větvičku a prolézá korunami stromů. Často se zavěšuje i hlavou dolů či třepetá ve vzduchu při sběru potravy. V parcích a zahradách vyhledává jehličnaté stromy.

lokality 1 2 6 7 8 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

9. Sýkora modřínka

Cyanistes caeruleus

Charakteristickými znaky jsou žluté břicho, modrá čepička, křídla a ocas a bílé líce. Přes oko se táhne tenký tmavý proužek. U nás hojně hnízdí, často obsazuje budky. Aktivní a nebojácný druh, obratnější než ostatní sýkory. Často se ozývá. Zejména v zimě vytváří smíšená hejtna s ostatními druhy sýkor, hojně navštěvuje krmítka.

10,5–12 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

10. Sýkora koňadra

Parus major

Má leskle černou hlavu, bílé, ostře ohraničené líce. Přes střed žlutého břicha se táhne černý pruh, širší a delší u samců než u samic. Hnízdí v dutinách. Kromě budek zahnízdí i ve schránkách na dopisy, trubkách či sloupcích plotů. Osídluje lesy, parky, hřbitovy a zahrady i v samotném centru města. Nejhojnější návštěvník na krmítkách.

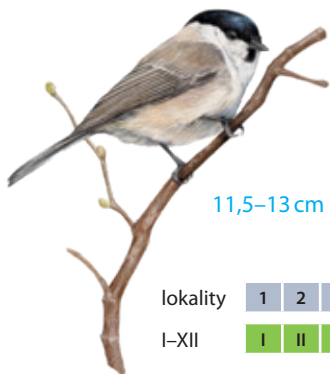
13,5–15 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

11. Sýkora babka

Poecile palustris

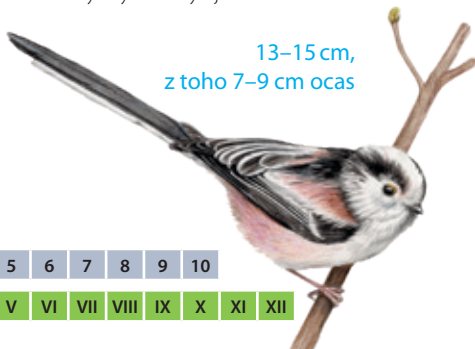
11,5–13 cm

Tato nenápadná sýkora je naspodu bělavá, křídla a hřbet má světle hnědý. Temeno a týl má leskle černé. U kořene zobáku má bílou skvrnku. Často se potuluje, obvykle v párech. Zalétá i na krmítka. Velmi podobná sýkora lužní (*P. montanus*) má matnou, na týle úzkou černou čepičku, větší černou skvrnu pod zobákem a v křídlech světlou plošku.

lokality	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I–XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

12. Mlynařík dlouhoocasý *Aegithalos caudatus*

Jeden z našich nejmenších ptáků. Tělo má kulovitého tvaru, nápadný je velmi dlouhý ocas. Spodek těla a hlavu má bílé, křídla a hřbet tmavý. Mlynaříci obývají lesy, vykytují se v parcích, zahradách i na hřbitovech. Během téměř celého roku se pohybují v malých hejnkách, v zimním období často spolu se sýkorami. Zalétají i na krmítka.

13–15 cm,
z toho 7–9 cm ocas

lokality	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I–XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

13. Budníček menší

Phylloscopus collybita

Jeden z našich nejhojnějších drobných pěvců. Je nenápadně zelenožlutě zbarvený a velmi podobný svému příbuznému budníčkovi velkému (*P. trochillus*), od kterého se však dá spolehlivě odlišit podle zpěvu. Budníček menší se ozývá lehce rozpoznatelným, monotónním cilt-palp. Obvykle se pohybuje ve vnějších větvích stromů a keřů.

10–12 cm

lokality	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I–XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

14. Pěnice černohlavá

Sylvia atricapilla

Nenápadně zbarvený šedý pták. Samec má černou, samice a mladí ptáci rezavohnědou čepičku. Ačkoli patří k našim nejlepším pěvcům, není snadné ji pozorovat. Žije skrytě, většinou v křovinách či korunách stromů. Obývá lesy, parky i hřbitovy, často se vyskytuje v zahradách. Pěnice černohlavá je symbolem České společnosti ornitologické.

13,5–15 cm

lokality	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I–XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

15. Pěnice pokrovní

Sylvia curruca

Nejmenší z našich pěnic. Má hnědý hřbet, světlou spodní stranu, čisté bílé hrdlo, šedé temeno a ostře ohraničené tmavošedé pole na líci. Pěnici pokrovní najdeme v zahradách či méně upravovaných částech parků a hřbitovů s dostatkem keřů. Žije skrytě a hnízdo si s oblibou staví v živých plotech, nižších jehličnanech a trnitých keřích.

11,5–13,5 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

16. Brhlík lesní

Sitta europaea

Shora je modrošedý, zespu světle žlutohnědý, přes oko se táhne černá páska. Má dlouhý šídlovitý zobák a krátké nohy, které mu umožňují šplhání po kmenech stromů, někdy i hlavou dolů. Hnízdo staví v dutinách stromů nebo budkách, a pokud je vchod příliš široký, zmenší si jej tak, že ho zazdí směsí slin a hlíny. V parcích je velmi hojný, zalétává i na krmítka.

12–14,5 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

17. Šoupálek krátkoprstý *Certhia brachyactyla*

Tento drobný ptáček je z vrchní strany výborně maskovaný peřím připomínajícím kůru stromů, zespu je bílý se světle hnědými boky. Má jemný zahnutý zobák. Vyhledává staré stromy s drsnou kůrou, po kterých spirálovitě šplhá zdola nahoru. Dlouhý ocas mu při tom slouží jako opora. Své hnízdo si staví za odstávajícími kousky kůry.

12–13,5 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

18. Strízlík obecný

Troglodytes troglodytes

Jeden z našich nejmenších ptáků. Tělo má kulovitěho tvaru s krátkým vztyčeným ocasem. Je hnědý proužkovaný, zespu světlejší. Má výrazný bílý nadoční proužek. Obvykle ho můžeme pozorovat při rychlém prolézání hromad kletí a kamenů či hustých živých plotů v honbě za potravou. Obývá parky a zahrady, často se zdržuje u vody.

9–10,5 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

19. Špaček obecný

Sturnus vulgaris

Ve svatebním šatě je černý se zelenofialovým kovovým leskem a žlutým zobákem, na podzim hustě bělavě kropenatý s tmavým zobákem. Létá přímo a rychle, vyznačuje se typickou siluetou se špičatými křídly a krátkým ocasem. Vyhledává řídké lesy, parky a zahrady se starými stromy s dutinami vhodnými ke hnízdění. Rád obsadí i budky.

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

19–22 cm

20. Kos černý

Turdus merula

23,5–29 cm

Dospělý samec je celý černý se žlutým zobákem a kroužkem okolo oka. Samice jsou svrchu hnědé, naspodu světlejší se skvrnami. Mladí ptáci jsou podobní samicím, ale mají tmavé zobáky a jsou kropenatí i na hřbetě. Tento původně lesní pták se plně přizpůsobil životu ve městě a dnes hnízdí v bezprostřední blízkosti člověka.

lokality

1	2	3	4	5	6	7	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

21. Drozd kvíčala

Turdus pilaris

Hlavu a kostřec má šedé, hřbet hnědý. Prsa má rezavě žlutohnědá, naspodu hojně skvrnitá, břicho má bílé. Jako jediný z našich drozdovitých ptáků hnízdí v koloniích. Ke stavbě svých hnízd vyhledává vysoké stromy. V zahradách a sadech ho můžeme spatřit nejčastěji na podzim a v zimě v hejnech, která se živí plody jeřabin a jablek.

22–27 cm

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

22. Drozd zpěvný

Turdus philomelos

20–22 cm

Shora olivově hnědý, naspodu bílý s načloulou hruďí a širokými tmavými skvrnami. Drozd zpěvný se často pohybuje poměrně rychle po zemi a hrabe v podrostu a listí, kde sbírá potravu. V porovnání s ostatními drozdovitými žije skrytě a utajeně. Samec často zpívá na vrcholcích stromů. Je známý rozbíjením ulit plůž o kameny.

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

23. Červenka obecná

Erithacus rubecula

12,5–14 cm

Skrytě žijící pták. Má cihlově červená prsa, líce a čelo, svrchní stranu těla šedohnědou. Mladí jedinci mají rezavohnědé kropenaté peří. Často poposedává a nervózně potřásá svými křídly. Zdržuje se v lesích, parcích i zahradách na zemi nebo nízko v keřích a živých plotech, kde si i staví hnízda. V malém množství u nás přezimuje.

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

24. Slavík obecný

Luscinia megarhynchos

Ačkoli patří mezi nejlepší zpěváky v ptačí říši, málokdy ho je možné pozorovat. Slavíci obecní žijí velmi skrytě v křovinách v lesích a parcích s bohatým podrostem. Jsou nenápadně hnědě zbarvení. Spodní strana je světlejší, ocas rezavohnědý. Zpívají ve dne i v noci z hustě zarostlých míst. Rádi vyhledávají místa v blízkosti vody.

15–16,5 cm

lokality 2 3 7 9

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

25. Dlask tlustozobý

C. coccothraustes

Má velkou hlavu s mohutným kuželovitým zobákem, kterým dokáže vyvinout značnou sílu. Zbarvení má převážně hnědé, s šedým límečkem okolo krku. Křídla má tmavá s širokou bílou páskou. Samec je zbarven výrazněji než samice. Většinu času tráví vysoko v korunách stromů, na zem se zalétává jen napít. V zimě zalétá i na krmítko.

16,5–18 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

26. Hýl obecný

Pyrrhula pyrrhula

Hýl je zavalitý pták se silným zobákem. Vrchní část těla má šedou, křídla s bílou ploškou a ocas černé, kostřec a podocasní pera bílé. Má černou čepičku a bradu. Samec má jasně červené břicho, hrud' a líce, samice je zespodu světle šedohnědá. Vyhledává křovinaté lesy, parky a zahrady. Během hnízdní sezony žije poměrně skrytě.

15,5–17,5 cm

lokality 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I–XII I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

27. Zvonek zelený

Chloris chloris

14–16 cm

Zavalitý pták se silným zobákem. Samec je žlutozelený, samička méně nápadná, hnědozelená. Oba mají výraznou žlutou plošku v křídlech. Často se vyskytuje v parcích a zahradách. Svá hnízda si rád staví ve stále zelených popínavých rostlinách nebo jehličnatých stromech a keřích. V zimě často vytváří menší hejna, ve kterých také navštěvuje krmítka.

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

28. Stehlík obecný

Carduelis carduelis

12–13,5 cm

Na jinak černobílé hlavě má červenou masku, v černých křídlech výrazné žluté pole. Hřbet má hnědý, spodek těla světlý. Má rád semena pcháčů, bodláků a slunečnic, na které zalétává v hejnkách. Často ho na nich můžeme spatřit zavěšeného hlavou dolů. Kromě parků se často vyskytuje v zahradách, v zimě zalétá i na krmítka.

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

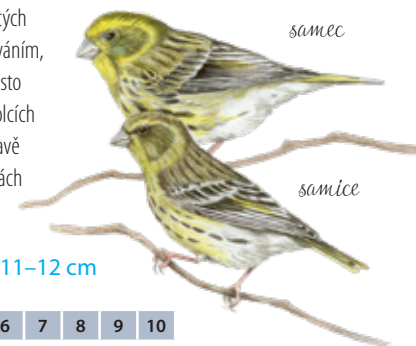
I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

29. Zvonohlík zahradní

Serinus serinus

Zvonohlík je nejmenší z našich pěnkavovitých ptáků. Peří má žlutavé s tmavým proužkováním, má výrazný žlutý kostřec a tmavý ocas. Často sedává na vyvýšených místech – na vrcholcích stromů, anténách, střechách – odkud vrzavě zpívá. Setkáme se s ním v parcích, zahradách či hřbitovech, kde vyhledává jehličnaté stromy, na kterých hnízdí.

11–12 cm

lokality

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

30. Pěnkava obecná

Fringilla coelebs

14–16 cm

Jeden z našich nejhojnějších ptačích druhů. Samec má růžovou hrud a líce, šedomodré temeno a tmavohnědý hřbet. Samice a mladí ptáci jsou nenápadně šedoohnědí, shora nazelenalí s šedou hrudí a bělavým břichem. Výrazné jsou dva bílé proužky v křídlech. Pěnkavy se běžně vyskytují v lesích, parcích či na hřbitovech, kde často chodí i po zemi.

lokality

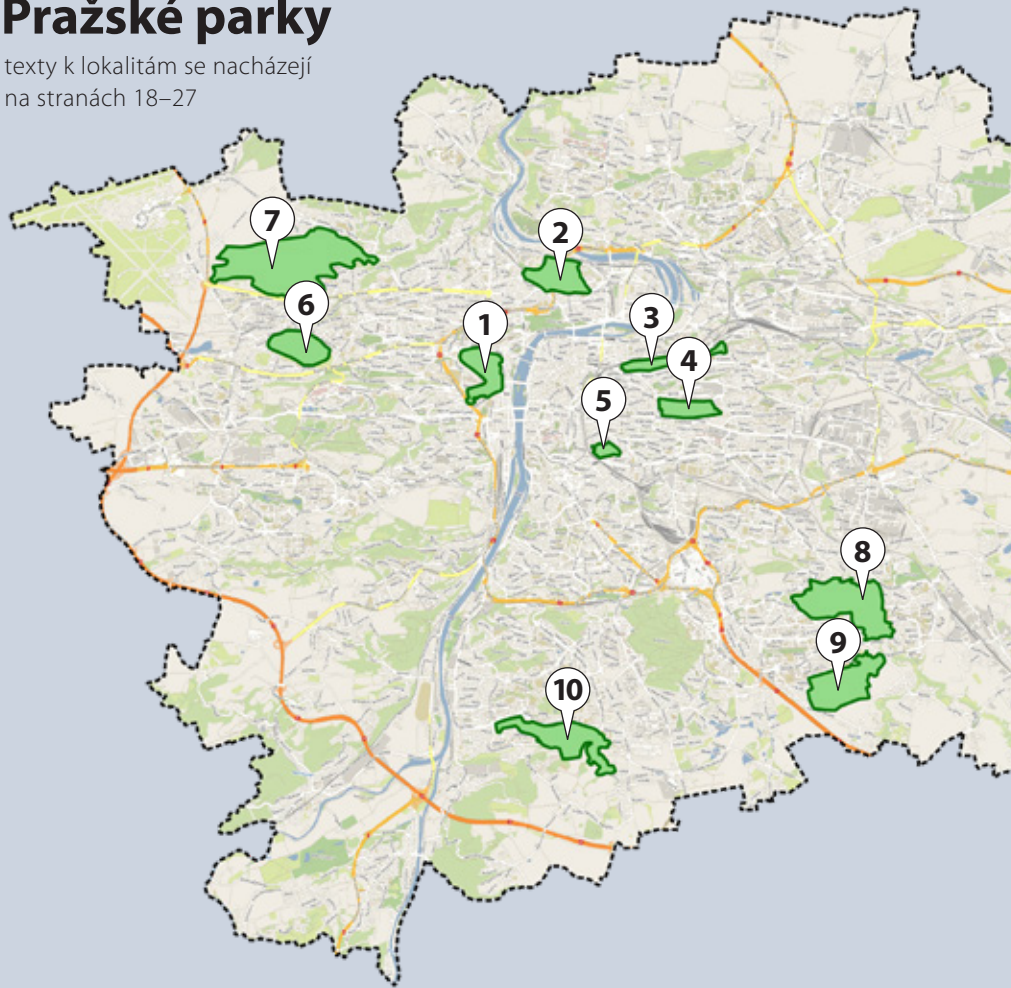
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

I–XII

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----

Pražské parky

texty k lokalitám se nacházejí
na stranách 18–27

PARKY	
1. Petřínské sady	
2. Stromovka – Královská obora	
3. Park Vítkov	
4. Olšanské hřbitovy	
5. Havlíčkovy sady – Grébovka	
6. Obora Hvězda	
7. Šárecké údolí	
8. Hostivařský lesopark	
9. Milíčovský les	
10. Modřanská rokle	

© OpenStreetMap contributors

1 Petřínské sady

Komplex zahrad vrchu Petřina, lidově zvaný Petřínské sady, zahrnuje zahrady na vrcholu a svazích Petřina mezi Malou Stranou a Strahovem. Celkem zde bylo zjištěno téměř 80 ptačích druhů, kolem 35 z nich tu pravidelně hnízdí. Typičtí jsou ptáci vázaní na listnaté porosty parkového charakteru, jako je např. strakapoud prostřední, lejsek šedý a bělokrký, žluna zelená nebo šoupálek krátkoprstý. Velice hojný je holub hřivnáč a celoročně se můžeme setkat např. s červenkou obecnou. Pravidelně zde hnízdí i jeden pár, pro pražské parky ne zcela běžného, puštíka obecného.

Tip na pozorování:

- Nejzajímavějším místem k pozorování opeřenců je starý listnatý porost na severním úbočí Petřina (Lobkovická zahrada). Zde se můžeme setkat se všemi charakteristickými zástupci petřínské avifauny. O něco méně druhově bohatý, ale přehlednější je porost v horní části zahrady Kinských.

Datum navštívení lokality

2 Stromovka – Královská obora

Největší a nejznámější pražský park. Najdeme ji v Praze–Bubenci v nivě Vltavy v sousedství Výstaviště Praha Holešovice. Pestrou skladbu dřevin protkávají otevřené travnaté plochy, květinové záhony i stezky pro pěší, cyklisty a jezdce na koních.

Ačkoli je Stromovka zejména o víkendech až masově navštěvována, poskytuje podmínky pro život mnoha ptáků. Bylo jich zde zaznamenáno už více než 100 druhů, z nichž přes 30 zde i pravidelně hnízdí. Tuto druhovou diverzitu umožňuje různorodost prostředí v parku (staré stromy s dutinami, keře, vodní plochy, travnaté plochy) a blízkost Vltavy, která je významným migračním koridorem.

Tip na pozorování:

- Nepochybuje o svých ornitologických znalostech, pokud v parku spatříte exoticky vyhlížejícího ptáka. V městských parcích se často vyskytují papoušci, kteří uletěli ze zajetí. Ve Stromovce byl pozorován alexandr malý i ara zelenokřídlý.

Datum navštívení lokality

3 Park Vítkov

Vítkov je protáhlý vrch nacházející se mezi Karlínem a Žižkovem. Je orientován z východu na západ a táhne se přibližně od autobusového nádraží Florenc po křižovatku Ohrada.

Park má různorodý charakter. Z hlediska pozorování ptáků je nejzajímavější jižní svah. Zatímco v horní části parku a na severní straně můžeme najít hlavně straky, sojky, holuby hřivnáče a všudypřítomné sýkorky, ostatní drobní zpěvní ptáci se zdržují v porostech jižního svahu. Jedno z nejlepších míst na pozorování pak najdeme v okolí centrální louky nad Tachovským náměstím.

O ptačí blaho se v parku stará skupina dobrovolníků, kteří se sdružují ve skupině Pomáháme ptákům v Praze. Kdo má zájem pomáhat ptákům, může si skupinu vyhledat na Facebooku.

Tip na pozorování:

- V zimě můžeme pozorovat i další druhy, se kterými se zde jindy nesetkáme: zvonka zeleného, pěnkavu obecnou, čížka lesního, sýkoru lužní nebo hýla obecného.

Datum navštívení lokality

4 Olšanské hřbitovy

Olšanské hřbitovy se nacházejí v městské části Praha 3 na Žižkově. Jsou tvořeny celkem dvanácti hřbitovy, které jsou rozděleny ulicí Jana Želivského na dvě části.

Hřbitovy, zejména ve velkých městech, představují ostrovy klidu obklopené každodenním ruchem. Starší hřbitovy, porostlé vzrostlými stromy, připomínají spíše parky či dokonce lesy. Jsou často místem, přes které si příroda nachází cestu do města. Neužívá se zde tolik chemie jako na jiných plochách, vládne zde klid a to vyhovuje mnohým (nejen ptačím) druhům. Porosty břečťanu, často velmi rozsáhlé, představují ideální prostor pro hnízdění drobných pěvců, jako jsou pěnice, strážilci či červenky. V zimě jsou plody břečťanu vítanou složkou potravy kosů a kvíčalů.

Tip na pozorování:

- Největší klid pro ptáky i pro jejich pozorování najdete v nejstarší části hřbitovů, která se nachází v jejich severozápadní části.

Datum navštívení lokality

5 Havlíčkovy sady – Grébovka

Park s bohatou historií nacházející se na Vinohradech u hranic s Vršovcem. Je zde několik pozoruhodných staveb, dominantou parku je novorenesanční Gröbeho vila.

Hustší porosty starších stromů v západní a severozápadní (horní) části parku jsou vhodné k pozorování lesních druhů ptáků, jako jsou strakapoudi, brhlíci, šoupálci či budníčky. Otevřenější plochy využívají ptáci hledající potravu na zemi, jako jsou kosí, drozdí či žluny zelené. Spodní část parku protéká potok Botič, na kterém můžete zastihnout kachny divoké, konipasy horské a bílé či dokonce i barevného ledňáčka. Zejména v zimě jsou dobrými místy na pozorování ptáků krmítka, na která se s oblibou slétávají sýkory koňadry či modřinky.

Tip na pozorování:

- Jednoduše dostupnými lokalitami s výskytem podobných druhů ptáků jsou i další městské parky jako například Riegrovy a Letenské sady, nedaleký park Folimanka či zeleň na Vyšehradě.

Datum navštívení lokality

6 Obora Hvězda

Obora Hvězda, kdysi obora pro lovnou zvěř, dnes přírodní park, leží na západním okraji města na území městské části Praha 6. Tvoří ji lesní porosty přirozeného charakteru (doubavy, bučiny), které byly později parkově upraveny do dnešní podoby s průhledy a cestami.

Hvězda je významnou pražskou ornitologickou lokalitou. Bylo zde zaznamenáno hnízdění více než 50 druhů ptáků. V rámci péče o toto území se kvůli hnízdění ptáků nechává stát několik desítek starých doupných stromů. Díky tomu zde lze pozorovat velké množství šplhavců (strakapoudy, žluny, datla) a dalších dutinových hnízdičů (brhlíky, špačky, sýkory).

Tip na pozorování:

- Sejděte jižní nebo severní cestou pod Letohrádek k Litovickému potoku a rybníku Terežka. Svahy jsou zde porostlé mohutnými buky s množstvím dutin. Kolem potoka vyhlížejte strážilky, budníčky, pěnice a další drobné pěvce.

Datum navštívení lokality

7 Šárecké údolí

Nejrozsáhlejší lesní porosty se nacházejí v části Divoká a Tichá Šárka od rybníka Džbán po Jenerálku. Stromová zeleň má v Šáreckém údolí výrazně lesní charakter. To kromě běžnějších ptáků, jako jsou pěnkavy, budníčci menší či brhlíci, vyhovuje i řadě pro pražské parky vzácnějších druhů, jako jsou např. krkavec velký, oba druhy králíčků, sýkora uhelníček a sýkora parukárika, křivka obecná nebo čížek lesní. Z dravců zde díky rozlehlosti území můžeme zastihnout káni lesní, krahujce obecného i jestřába lesního. Lesy Šáreckého údolí obývá i puštk obecný. Významně zastoupeni jsou zde šplhavci. Můžeme se zde setkat s naším největším druhem datlem černým, strakapoudy velkým, prostředním i malým, žlunou zelenou a při troše štěstí můžeme narazit i na vzácnou žlunu sedou.

Tip na pozorování:

- Šárecký potok je zajímavým prostředím i z ornitologického hlediska. Kromě konipasů horských zde žije i v Praze ne zcela běžný skorec vodní.

Datum navštívení lokality

8 Hostivařský lesopark

Hostivařský lesopark vznikl v 60. letech minulého století jako rekreační území. Díky rozmanitému prostředí se zde můžeme potkat s celou řadou ptačích druhů. Uvidíme tu nejen běžné straky, sojky či holuby hřivnáče naučené na přítomnost lidí ale i méně odvážné druhy jako jsou pěnkavy, stehlíci, hýlí, brhlíci nebo zvonci. Žijí zde všechny druhy našich sýkor (modříinka, koňadra, parukárika, uhelníček, lužní, babka) i mlynařiči. V podrostu se pohybují střízlíci, červenky a pěníce, na zemi hledají potravu kosi a drozdi. V dutinách hnízdí datel černý, strakapoud velký i prostřední, žluna zelená, ale i náhradní nájemníci – holubi doupňáci nebo upovídání špačci.

Tip na pozorování:

- Věnujte pozornost i Hostivařské přehradě a potoku Botič. Zejména v zimním období se zde můžou objevit kromě všudypřítomných kachen divokých či labutí i zajímavější druhy vodních ptáků jako například zrzhlávkva rudozobá, ledňáček říční nebo skorec vodní.

Datum navštívení lokality

9 Milíčovský les

Milíčovský les byl založen jako obora s bažantnicí a v 19. stol. byl vyhlášeným loveckým revírem. V současnosti se tu nachází zachovalé, převážně listnaté porosty s duby, lípami a břízami. Původní lužní charakter lesa místy připomínají drobné mokřady, tůňky a potok. Hnízdí zde řada drobných pěvců, několik druhů dravců a šplhavců.

Díky přítomnosti starých stromů zde nachází vhodné podmínky pro život mnoho druhů ptáků. Významná je přítomnost šplhavců a dalších dutinových hnízdičů, dravců či sov. Můžeme se zde běžně setkat až s pěti druhy šplhavců – datlem černým, žlunou zelenou, strakapoudem prostředním, velkým i malým.

Tip na pozorování:

- Nevynechejte návštěvu pěti rybníků nacházejících se u severovýchodního okraje lesa s výskytem vodních druhů ptáků, kde můžete pozorovat labutě, kachny divoké, lisky černé, slípky zelenonohé, motáka pochopa, ledňáčka říčního i slavíka modráčka.

Datum navštívení lokality

10 Modřanská rokle

Modřanská rokle se nachází v jižní části Prahy na území Modřan, Libuše, Písnice a Cholupic. Na jejím území byl zaznamenán výskyt více než 80 druhů ptáků. Druhy městské zeleně doplňují ptáky vázané na vodní prostředí – Libušský potok a několik na něm postavených vodních ploch. Vedle ptáků vyskytujících se i v parcích v centru města se v Modřanské roklí můžeme setkat s několika druhy, které vyhledávají rozsáhlejší a vyvinutější lesní porosty. Je mezi nimi např. sluka lesní, káně lesní, jestřáb lesní či puštek obecný. Ze šplhavců zde můžeme pozorovat datla černého, žlunu zelenou, strakapouda velkého, prostředního a malého i jejich nepříliš podobného příbuzného, krutihlava obecného. Z drobnějších pěvců v Modřanské roklí žijí králíček obecný i ohnivý, sýkory, mlynařiči, budníčci lesní, menší i větší a mnohé další.

Tip na pozorování:

- Vycházku do Modřanské rokle je možné spojit s návštěvou Modřanských a Komořanských tůní. Na jaře zde můžete navštívit „Noc slavíků“. Sledujte stránky ČSO birdlife.cz/akce-pro-verejnost.

Datum navštívení lokality

Ptáci a zeleň ve městě

Zeleň má pro většinu ptáků v lidských sídlech zásadní význam.

- Poskytuje prostředí ke hnízdění i dostatek materiálu ke stavbě hnízd.
- Husté koruny stromů a keřů nabízejí prostor pro nocování, úkryt před prudkým sluncem, nepřízní počasí i před predátory nebo před nadměrným rušením lidmi.
- Je zdrojem široké škály potravy od plodů a semen přes členovce a jejich vývojová stádia žijící ve dřevě, na listech či květech až po faunu v mrtvé dřevní hmotě, tlejícím listí nebo v hrabance.

Jak pomoci?

Ponecháním stromů s dutinami a vybraných stromů až do úplného dožití, tedy do stádia přirozeného rozpadu. Dutiny jsou důležité především jako hnízdiště a zdroj či zásobárna potravy, ale rovněž jako úkryt mimo hnízdní sezonu.

Keře jsou důležité pro pěvce – Dostatečné zastoupení keřového patra významně zvýší potravní nabídku, hnízdní příležitosti a úkrytové možnosti ptáků. Přispívá také k lepšímu mikroklimatu, udržuje povrch země chladnější a zpomaluje odpar vody.

Trávníky sekat mozaikovitě – Převážnou část zelených ploch pokrývají trávníky. Bohužel, jejich přínos pro ptáky je při současném převažujícím trendu častých sečí jen minimální. Travní porosty nemají šanci dozrát a produkovat semena, druhová skladba nízko sečených trávníků i fauna na ně vázaná je chudá. Neposkytují také tolik potřebný vegetační kryt.

Je třeba mít na mysli, že nesečené travní porosty jsou hnízdištěm mnoha ptačích druhů. Ideální je seče posunout alespoň do konce hnízdního období (minimálně do konce června). Posečenou travní hmotu je přitom nutné odstranit, mulčování není z hlediska podpory přírodní rozmanitosti vhodné.

www.birdlife.cz/ptaci-a-zelen-ve-mestech

Budky

Mnoho ptačích druhů hnízdí v dutinách stromů. Některé druhy jako například datel, strakapoudi, žluny nebo sýkora lužní si takovou dutinu tesají sami. Většina ostatních (další druhy sýkor, lejsci, brhlík, rehek zahradní, šoupálci aj.) jsou však odkázáni na dutiny již existující – buď vyhnílé, nebo vytesané jiným druhem.

Bohužel právě staré stromy, v nichž se přirozené hnízdní dutiny nacházejí nejčastěji, z krajiny rychle mizí a tím jsou omežovány i hnízdní možnosti dutinových druhů ptáků. Nedostatek přirozených dutin ale může být poměrně snadno kompenzován právě vyvážováním ptačích budek. Při jejich aplikaci však musíme mít vždy na paměti, že jde o řešení pouze náhradní – hlavním cílem by měla být ochrana starých doupaných stromů, které udržují vhodné mikroklima.

www.birdlife.cz/ptaci-budky

Ptáci a skla

Na světě uhynie po srážce s čirou nebo zrcadlicí skleněnou výplní více než miliarda ptáků ročně. Kolik ptáků se takto zabije u nás, přesně nevíme, naše odhady se pohybují okolo jednoho milionu. Nárazy do skla a podobných materiálů jsou zejména ve městech jednou z nejčastějších příčin úhynu ptáků.

Které plochy jsou nejnebezpečnější?

V zásadě zrcadlicí výplně a čirá skla v místech, kde je velký pohyb ptáků. Kritickým místem jsou průhledy v domech a místa v blízkosti zeleně. Rovněž instalace krmítka zvyšuje pohyb ptáků v okolí, a tak se s problémem můžete setkat v místech, kde jste ho předtím neregistrovali.

www.birdlife.cz/ptaci-a-skla

Jak pomoci?

Zapomeňte na mýtus dravce! Jedna silueta dravce na skleněné ploše je překonaný nefunkční způsob zabezpečení. Nepohybující se silueta není pro ptáky reálnou hrozbou, jen pevným objektem, kolem kterého se snaží proletět. Samolepky jsou však účinným řešením, pokud jsou nalepeny v dostatečném množství a vždy zvenku! Není podstatný tvar nebo velikost polepu, ale vzdálenost mezi jednotlivými nálepkami. Ty musí být v takové vzdálenosti od sebe, aby pták „mezi nimi neproletěl“, jako ideální vzdálenost se uvádí 10 cm.

Všimněte si svého okolí – Pokud ve svém okolí naleznete prosklenou plochu a u ní mrtvého ptáka, upozorněte majitele, místní úřad či některou z místních organizací pro ochranu přírody a pokuste se najít způsob, jak plochu zabezpečit, aby se předešlo dalším podobným případům.

Zabezpečte své okno a jděte dobrým příkladem – Ukažte na svém okně, jak sklo správně zabezpečit proti nárazům ptáků. Pochlubte se výsledky své práce, pošlete nám fotografie, které mohou sloužit jako inspirace pro ostatní.

Hodnoťte zastávky hromadné dopravy – Pomozte zmapovat nebezpečné zastávky, aby se pro ptáky nestaly konečnou. Hodnocení je velice jednoduché a rychlé. Na webu **Bezpečné zastávky zastavky.birdlife.cz** najdete nejen více informací, ale i cestu k jejich zabezpečení.

Informujte své okolí – Pomůžete tak bořit mýtus dravce a ukážete lidem, jak docílit účinné pomoci. Můžete k tomu využít informační a propagační materiály ČSO, které najdete na stránce **www.birdlife.cz/ptaci-a-skla**. Na vyžádání je můžeme dodat i v tištěné podobě.

zastavky.birdlife.cz

Zimní příkrmování

Mnoho našich ptačích druhů odlétá během podzimu do oblastí s příznivějším podnebím. Ptáci, kteří u nás zůstávají přes zimu, rádi přijmou pomoc ve formě příkrmování.

Nejlepší dobou, kdy je dobré začít s příkrmováním, je podzim, ideálně začátek listopadu. Teploty klesají a nabídka potravy se snižuje. Při větších mrazech můžeme ptákům krmením takřka zachránit život. Odměnou je možnost pozorovat jedinečné divadlo, ve kterém se nám zblízka předvedou nejen běžní obyvatelé přilehlého parku či zahrady, ale i druhy, které po zbytek roku žijí skrytě, nebo je u nás lze zastihnout výhradně v zimě. Pozorováním a sčítáním ptáků na krmítkách můžeme navíc odhalit zajímavé skutečnosti o chování zimujících ptáků, o kterém toho zatím víme velmi málo.

Zapojte se do programu ČSO **Ptačí hodinka – sčítání ptáků na krmítkách**.

Navštivte web **ptacihodinka.birdlife.cz**, kde naleznete mnoho informací, koho, proč a jak sčítat včetně názorných videonávodů.

[www.birdlife.cz /prikrmovani](http://www.birdlife.cz/prikrmovani)

Zajímavé odkazy

Stránky projektu Pražskými parky krok za krokem
www.birdlife.cz/prazskymi-parky

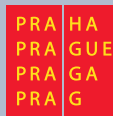
Stránky České společnosti ornitologické
www.birdlife.cz

On-line faunistická databáze ČSO
k prohlížení i zadávání pozorování
www.birds.cz

Databáze hlasů ptáků
www.xeno-canto.org

Použitá a doporučená literatura

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ, 2000:
Ptáci zahrad a parků.
ZASADIL P. [ed.], 2001: Ptačí budky a další způsoby zvyšování hnízdních možností ptáků. Metodická příručka č. 20. ČSOP Praha.

Vydání brožury finančně podpořilo Hlavní město Praha v roce 2018 v rámci projektu České společnosti ornitologické „Pražskými parky krok za krokem“.

Vydala Česká společnost ornitologická 2019, www.birdlife.cz
Ptáci pražských parků - tištěná verze: 978-80-87572-45-0 | verze PDF: 978-80-87572-47-4
Texty: Katarína Slabeyová | Ilustrace: Jan Hošek | fotografie: Jan Grünwald, Jiří Kaláček, Ludmila Korešová, Tomáš Luhan, Eva Pleskotová, Katarína Slabeyová, Pražská příroda, www.praha-priroda.cz
Grafická úprava: Jiří Kaláček, www.kalacek.cz | Náklad: 5 000 ks

Pražskými parky krok za krokem

Městská zeleň představuje v rámci urbanizovaného území velmi důležitý biotop nejen pro hnízdicí, ale i migrující a zimující ptáky. Parky, lesoparky a lesy Prahy využíváme jako místa pro odpočinek nebo sportovní aktivity. Pozorování ptáků přináší nové možnosti, jak lépe poznat své okolí i přispět k jeho lepšímu stavu. Této aktivitě se mohou věnovat všechny věkové skupiny, není náročná na čas, kondici, ani prostředky. Není divu, že se stává stále oblíbenější.

Pozorování ptáků ve městě, tzv. urban birding, má své další výhody. Ptáci jsou zvyklí na přítomnost lidí, nejsou plaší, často se dají pozorovat na krátkou vzdálenost. Lokality jejich výskytu jsou snadno dostupné a pohyb na nich bývá jednoduchý, mnohdy i bezbariérový.

Tato brožura vás seznámí s nejběžnějšími ptačími obyvateli městské zeleně, upozorní na příčiny jejich ohrožení, doporučí deset nejvýznamnějších pražských parků a nabídne tipy, jak se zapojit do ochrany ptactva a jeho životního prostředí. Najdete zde i seznam všech vyobrazených ptáků, v němž si můžete zaznamenat pozorované druhy. Vypravte se do přírody a objevujte ptáky pražských lesů a parků!

Další informace o představených pražských parcích a jejich ptačích obyvatelích, termíny vycházek i terénní soutěž najdete na stránkách České společnosti ornitologické

www.birdlife.cz/prazskymi-parky

Česká společnost ornitologická (ČSO) je dobrovolné zájmové sdružení zabývající se výzkumem a ochranou ptáků. Má více než 4 000 členů. Realizuje vlastní i mezinárodní projekty a propaguje ochranu ptáků a jejich prostředí. V Česku zastupuje mezinárodní organizaci BirdLife International.

www.birdlife.cz